

Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000076185
Datum:	2 september 2021
Opsteller:	P.L.J. Zweedijk
Portefeuillehouder:	Wethouder Van Noort
Onderwerp:	Verhoging Individuele Studietoelage

Het college van B&W besluit:

1. de raad voor te stellen om de Individuele Studietoelage te verhogen, overeenkomstig de oproep van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de VNG en daartoe de Integrale verordening aan te passen;
2. de beleidsregels overeenkomstig het voorstel vast te stellen met terugwerkende kracht vanaf 1 augustus 2021;
3. vooruitlopend op het besluit van de raad de aanvragen voor het studiejaar 2021-2022 vanaf 1 augustus 2021 al volgens de nieuwe regeling te behandelen.

Inleiding

Zeker voor studenten met een smalle beurs is het financieel onaantrekkelijk om een studie te volgen zonder aanvullende inkomsten uit werk. Studenten met een structurele medische beperking kunnen vanwege hun beperking niet bijverdienen. Daarmee ligt er voor deze groep mensen een extra barrière om een studie op te pakken. Hierin voorziet de Individuele Studietoelage (IST). De regeling is een vorm van bijzondere bijstand en wordt uitgevoerd door de gemeenten. De basis hiervoor staat in artikel 36b van de Participatiewet.

Oproep minister en VNG om vooruit te lopen op aanstaande wetgeving

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) wil deze regeling landelijk uniformeren, meer toesnijden op de doelgroep en de bijdrage verhogen. De maatregel maakt onderdeel uit van het 'Breed Offensief'. Dat is een totaal aan maatregelen van het Rijk, bedoeld om meer mensen met een handicap aan een baan te helpen en aan het werk te houden. Het Breed Offensief is echter na de val van het kabinet controversieel verklaard. Dit betekent dat de Tweede Kamer eerst de vorming van een nieuw kabinet afwacht voordat de voorstellen inhoudelijk behandeld kunnen worden. Hierdoor is de ingangsdatum van deze maatregelen al opgeschoven naar 1 januari 2022. Daarvoor moet de wijziging uiterlijk oktober 2021 in het Staatsblad staan. Gelet op het huidige tempo in de kabinetsformatie is de haalbaarheid van die datum op zijn minst twijfelachtig. Verder uitstel is een reële optie.

De minister en met hem de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, dringt er bij de gemeenten op aan dat de gemeenten niet wachten op het van kracht worden van (de uitgestelde) landelijke maatregelen.

Uitgangspunt van harmonisatie is het normbedrag te stellen op € 300 per maand voor studenten vanaf 21 jaar (is nu € 100 per maand). Daarnaast worden ook de afbakening en de toelatingscriteria geharmoniseerd. Onder andere wordt er geen vermogenstoets meer vereist. Door het uitstel bij de invoering van deze wetswijzigingen zijn deze punten nog niet in de Participatiewet verankerd.

Vooruitlopend op de herziening van de IST is per 1 januari 2020 wel het wettelijk criterium 'niet in staat zijn het WML te verdienen' via de Verzamelwet SZW 2020 geschrapt en vervangen door 'door een medische beperking naast de studie structureel niet kunnen bijverdienen'.

De minister herhaalt zijn oproep nog eens bij brief van 1 juni 2021 aan de Tweede Kamer, in antwoord op kamervragen over dit onderwerp. Daarbij roept hij gemeenten ook op om de aanvraagprocedure eenvoudig en goed toegankelijk te houden en de regeling extra onder de aandacht te brengen.

In dit voorstel beargumenteren wij waarom we vinden dat het een goede zaak is om gehoor te geven aan deze oproep.

De IST is bedoeld voor mensen met een structurele medische beperking

De regeling is uitsluitend voorbehouden aan mensen met een structurele medische beperking. Het moet gaan om een fysieke of psychische beperking, zonder dat een verbetering binnen een afzienbare termijn te verwachten valt. Zo nodig dient dat met een medisch rapport aangetoond te worden. Wie, ondanks een medische beperking, nog enigszins kan bijverdienen, komt niet in aanmerking voor de IST. Uit artikel 36b Participatiewet vloeit verder voort dat de student recht moet hebben op studiefinanciering en dat er een vermogenstoets gedaan moet worden. Zoals gezegd wil de minister de vermogenstoets laten vervallen, maar dat is nog niet wettelijk geregeld.

Situatie EHZ

De IST is in Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (EHZ) tot nu toe bepaald op € 100,-- per maand. De IST is een vorm van bijzondere bijstand. In EHZ zijn er het afgelopen jaar 21 aanvragen toegekend, 9 in Zeewolde, in Ermelo en Harderwijk elk 6. Concreet wordt nu ook door klanten gevraagd of EHZ al de hogere bijdrage wil toepassen, vooruitlopend op de landelijke aanpassing.

Hoogte bijdrage gerelateerd aan wettelijk minimum (jeugd)loon

De (hoogte van de) bijdrage wordt straks via een algemene maatregel van bestuur (AMvB) geregeld. Het wordt gerelateerd aan het wettelijk minimum (jeugd)loon. De gemeenten wordt nu gevraagd om te anticiperen op de wetswijziging en de individuele toeslag als volgt te verhogen:

Leeftijd in jaren Verhouding jeugd WML t.o.v regulier WML Netto bedragen studietoeslag per maand

21 en ouder	100%	€300,00
20	80%	€240,00
19	60%	€180,00
18	50%	€150,00

Aansluitend wil de regering bij AMvB vastleggen dat een stagevergoeding tot € 180,00 per maand wordt vrijgelaten. Wanneer een stagevergoeding het bedrag van maximaal € 180,- overschrijdt, wordt het meerdere bedrag in mindering gebracht op de studietoeslag. De stage moet plaatsvinden in het kader van de studie.

Vooruitlopen op aanpassing Integrale Verordening

Om tot de nieuwe opzet te komen dient de integrale verordening te worden aangepast. Hiertoe treft u een concept-raadsvoorstel als bijlage bij deze adviesnota aan. Door de vakantieperiode kan er geen raadsbesluit genomen worden voordat het nieuwe studiejaar aanvangt. Daarom is het voorstel om de regeling met terugwerkende kracht vanaf 1 augustus 2021 te laten ingaan. Ervan uitgaande dat de raad met deze wijzigingen instemt stellen wij u voor om vooruitlopend op het raadsbesluit de nieuwe bedragen al vanaf 1 augustus 2021 daadwerkelijk toe te kennen.

Beleidsregels

Beleidsregels worden door uw college vastgesteld. In beleidsregels wordt onder meer geregeld op welke wijze de aanvraag plaats dient te vinden. Ook hier is de opzet om - overeenkomstig de oproep van de

minister en de VNG - de toegankelijkheid zo eenvoudig mogelijk te houden. Ook worden, overeenkomstig de landelijk in te voeren regeling, de inkomsten uit stage in het kader van de studie vrij gelaten. In lijn hiermee (maar dat is dus geen landelijk beleid) wordt tevens geregeld dat de belanghebbende die gedurende de vakantieperiode van zijn studie in de maanden juni, juli en augustus betaald werk verricht, het recht op de IST behoudt. De gedachte achter IST is dat een student een bijbaan niet met zijn/haar studie kan combineren vanwege een structurele beperking. In de vakantieperiode valt de studieverplichting weg en is er mogelijk ook voor deze doelgroep wel de mogelijkheid om via werk bij te verdienen. Het zou onredelijk zijn om deze mogelijkheid tot bijverdienen aan deze groep te ontfemen, of de IST in te moeten trekken omdat een student in de vakantieperiode bijverdient.

Wij stellen u voor om de beleidsregels (zie bijlage) vast te stellen en deze per 1 augustus 2021 te laten ingaan. Deze beleidsregels kunnen naderhand opgenomen worden in de beleidsregels voor WMO, Jeugdwet en Participatiewet die nu in voorbereiding zijn.

Kader

Dit voorstel valt binnen het kader van de vergroting kansen op de arbeidsmarkt van mensen met een handicap.

Alternatieven

Het alternatief is nog doorgaan met de huidige (lagere) toeslagen, totdat het Rijk de aanpassingen landelijk uitrolt via een Algemene Maatregel van Bestuur.

Beoogd effect

Door vaststelling van deze aanpassingen

- kan de regeling daadwerkelijk jonge mensen met een structurele beperking stimuleren om te kiezen voor studie;
- geeft u uitvoering aan beoogd Rijksbeleid (breed offensief) gericht op verbeteren van de positie van mensen met een handicap op de arbeidsmarkt;
- loopt u vooruit op de landelijke uniformering en voldoet u daarmee aan de oproep van zowel Rijk als VNG.

Argumenten

1. *Het past in het gemeentelijke beleid om hindernissen op de weg naar werk, die het gevolg zijn van structurele medische beperkingen, te helpen slechten.*

Het is een algemeen probleem dat mensen met structurele medische beperkingen, moeilijker hun weg vinden op de arbeidsmarkt of helemaal niet aan de bak komen. Een afgeronde studie vergroot de kans op werk. Daarom is het wenselijk om eventuele belemmeringen voor een studie zoveel mogelijk weg te nemen. De individuele studietoeslag is bedoeld als compensatie voor de student met een structurele medische beperking die, vanwege die beperking, niet kan bijverdienen tijdens de studie. Door de IST ontvangt de student een financiële ondersteuning waardoor hij of zij gestimuleerd wordt door te leren.

2. *Van een hogere bijdrage gaat meer stimulans uit om te gaan studeren*

Van de huidige bijdrage van € 100 per maand gaat op zijn best een minimale stimulans uit. De nieuwe bedragen zijn afgestemd op het minimum (jeugd)loon. Deze bedragen kunnen ook beter de vergelijking aan met de bijverdienste van studenten die geen structurele medische beperking ervaren. Kortom, de verwachting is dat deze bedragen meer zoden aan de dijk zetten.

3. *Het draagt bij aan de zelfredzaamheid en emancipatie en bespaart gemeenschapsgeld*

Het mes snijdt aan twee kanten. Wanneer iemand met een beperking aan het werk kan, betekent dat voor die persoon uitzicht op financiële zelfredzaamheid. Dat kan ook een bijdrage leveren aan diens emancipatie. Anderzijds hoeft de gemeenschap financieel niet of

minder bij te springen om in het levensonderhoud te voorzien.

4. *Het compenseert de doelgroep, die anders de dupe blijft van het uitstel van invoering van de landelijke regeling als gevolg van politiek/bestuurlijke ontwikkelingen (c.q. het ontbreken daarvan).*

De landelijke regeling zou al ingevoerd zijn, ware het niet dat het controversieel verklaren van de regeling vanwege het aftreden van het kabinet, dit verhindert.

Omgevingswet

nvt

Financiën

De kosten worden verantwoord onder het bestaande participatiebudget, onderdeel bestaanszekerheid. Het financiële gevolg is uiteraard afhankelijk van de mate waarin er (extra) beroep gedaan wordt op de regeling. Per aanvraag gaat het (in geval van student 21+) om € 3.600 per jaar aan directe kosten. Omdat deze toeslag als inkomen wordt gezien, dragen de gemeentes daarover belasting af aan de belastingdienst. Daarnaast zijn er indirecte kosten die samenhangen met het in behandeling nemen en beoordelen van aanvragen, zoals de kosten voor een eventueel medisch onderzoek.

Het Rijk biedt via een ongeoormerkt budget in het Gemeentefonds aan gemeenten een tegemoetkoming in de kosten (meicirculaire 2014).

Duurzaamheid Welke invloed heeft het voorstel op de duurzaamheidsambities?

- *nvt*

Communicatie

De regeling wordt via gerichte communicatie extra onder de aandacht gebracht.

Uitvoering

Na uw besluit dient de raad een beslissing te nemen over de aanpassing van de Integrale verordening, zodat hiermee een juridische basis ontstaat voor de regeling.

Door te bepalen dat de regeling met terugwerkende kracht tot 1 augustus 2021 kan worden toegepast, worden aanvragen voor komend studiejaar alvast op de nieuwe situatie beoordeeld

Evaluatie

Er vindt geen aparte evaluatie plaats. De verwachting is dat de regeling landelijk wordt ingevoerd en dan dus een verplichtend karakter krijgt.

Bijlagen *Noem de bijlage(n) en nummer ze.*

- aanpassing beleidsregels